

2023-02-14

Naturvärdesinventering Östra Eslöv

Naturvärdesinventering enligt SIS 199000:2014, med
tillägg naturvärdesklass 4

**: EKOLOGI
GRUPPEN**

: EKOLOGI GRUPPEN

Beställning: Eslövs kommun

Framställt av: Ekologigruppen AB

www.ekologigruppen.se

Telefon: 08-525 201 00

Slutversion: 2023-02-14

Uppdragsansvarig: Emil Åsegård

Medverkande: Emil Åsegård

Rapporten bör citeras: Åsegård, Emil. 2022. Naturvärdesinventering Östra Eslöv. Ekologigruppen AB.

Intern granskning av rapport: Nellie Linander 2022-11-29

Foton: Om inget annat anges: Emil Åsegård

Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB

Internt projektnummer: 9868

Bilder på framsidan från Berga

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrund och syfte	5
Metod	5
Naturvärdesinventering	5
Osäkerhet i bedömningen	6
Resultat	7
Allmän beskrivning av området	7
Naturvårdsstatus och övriga utpekanden	7
Naturvärdesobjekt	9
Landskapsobjekt	12
Naturvårdsarter	13
Objekt med generellt biotopskydd	17
Värdeelement	19
Förslag till generella anpassningar och åtgärder	19
Förslag till generella anpassningar och åtgärder	21
Förslag till ytterligare utredningar	22
Referenser	23
Bilaga 1 - Objektskatalog	
Bilaga 2 - Metodbeskrivning för naturvärdesbedömning enligt SIS	
Bilaga 3 - Artkatalog	

Sammanfattning

Ekologigruppen har på uppdrag av Eslövs kommun genomfört en naturvärdesinventering (NVI) i enlighet med SIS standard (SS 199000:2014), med tilläggen Naturvärdesklass 4 och kartläggning av värdeelement. Målet med utredningen har varit att sammanställa kunskap om områdets naturvärden. Syftet är att skapa ett kunskapsunderlag som tillför ekologiska aspekter i arbetet med en fördjupad översiktsplan. Inventeringsområdet ligger i utkanten av Eslövs tätort.

I en NVI enligt SIS-standard ingår endast kartläggning av områden med värde för biologisk mångfald. Kartläggning av andra ekosystemtjänster ingår inte. En enklare bedömning av landskapssamband (landskapsobjekt) genomförs, men inga avancerade spridningsanalyser. Bedömningen beskriver det aktuella naturvärdet. Historiskt eller potentiellt framtida naturvärde bedöms ej.

Fältinventeringen utfördes av Emil Åsegård mellan den 22 september och 3 oktober 2022. Vid fältbesöket genomfördes inventeringsområdet efter arter och biotopkvaliteter av betydelse för biologisk mångfald. Särskilt fokus lades på naturvärdsarter som är relevanta för de aktuella naturtyperna.

Inventeringsområdet är ca 180 hektar stort och utgörs av östra Eslövs tätort. Marken domineras av bebyggd mark, gräsmattor, igenväxande äldre åkermark, åkermark och marginalmarker i form av ruderatmark, busksnår och trädriddåer. Marken är flack med små höjdskillnader. Jordarten är främst lerig morän/moränlera, med inslag av sandig morän i norr.

Alla naturmiljöer är mycket unga, sällan äldre än 40 år och ofta saknas vegetation äldre än 20 år. Hela området har också en historia som åker, som senare övergått i igenväxningsmark, naturlika planteringar osv. Åkermarkens övergång till bebyggelse kan följas från häresekonomiska kartan från 1910 till lantmäteriets flygfoto från 1970-tal. Naturmiljöernas isolering i landskapet, men också korta historia på platsen begränsar möjligheterna för utvecklingen av natur med höga naturvärden.

Fyra objekt med påtagligt naturvärde och 29 objekt med visst naturvärde har urskilts. Objekt med högt eller högsta naturvärde finns inte i området. Objekten med påtagligt naturvärde är en ung lövdunge med relativt stora inslag av död ved (alm) och fynd av rödlistade vedlevande insekter, två objekt med ruderat gräsmark i järnvägsmiljö, samt en sydvänd vägslänt med ett stort bestånd av en hotad kärlväxt. I samtliga fall handlar det om objekt med ett visst biotopvärde och ett visst eller påtagligt artvärde.

I det inventerade området har ett landskapsobjekt avgränsats i norr av de ingående naturvärdesobjekten och en trädesåker. Denna del består av en högre täthet av natur som dessutom är relativt ostörd och bedöms vara av betydelse för biologisk mångfald i närområdet runt inventeringsområdet som käll-miljö för många insekter, fåglar och däggdjur som sprids vidare från området. Nio områden med generell biotopskydd är kartlagda. Det rör sig om småvatten, alléer en åkerholme och en stenmur. Ett antal värdeelement som utgör viktiga delar i sina naturvärdesobjekt redovisas i specifikt.

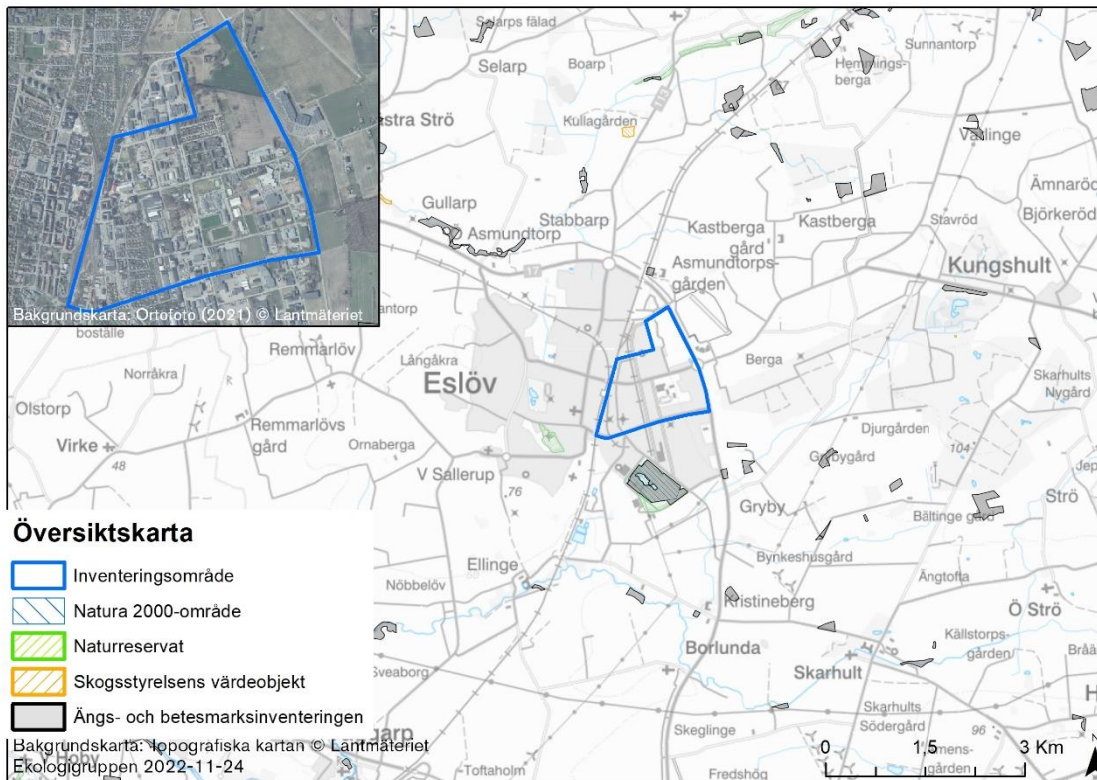
I området har 82 naturvärdsarter påträffats i samband med naturvärdesinventeringen eller är kända från databasen Artportalen mellan 2000-01-01 och 2022-11-23. Tio av dessa är skyddade enligt artskyddsförordningen och 25 är rödlistade. Flera av fynden berör bara förbipasserande eller sporadiska fynd och har då inte använts i naturvärdesbedömningen av objekt.

I rapporten ges ett flertal förslag till generella och specifika åtgärder för att minimera planens påverkan på den biologiska mångfalden. I huvudsak handlar förslagen om att undvika eller kompensera för förluster av yta och kvalitet genom att skydda och förbättra andra naturmiljöer på kommunal mark genom skötsel och skydd. I Eslövs tätorts svårt anstränga natur är även områden med lägre naturvärde av lokal betydelse, vilket inte nödvändigtvis märks i en naturvärdesinventering. Kommunen rekommenderas också kartlägga andra ekosystemtjänster som påverkas av exploatering och värdera dessa förluster och hitta kompensation för dem.

Bakgrund och syfte

Ekologigruppen har på uppdrag av Eslövs kommun genomfört en naturvärdesinventering (NVI) i enlighet med SIS standard (SS 199000:2014), med tilläggen Naturvärdesklass 4 och kartläggning av värdeelement (Tabell 1). Målet med utredningen har varit att sammanställa kunskap om områdets naturvärden. Syftet är att skapa ett kunskapsunderlag som tillför ekologiska aspekter i arbetet med en fördjupad översiktsplan. Inventeringsområdet ligger i utkanten av Eslövs tätort. Läge och avgränsning framgår av Figur 1. Där framgår också områdets relation till kända naturvärden i omgivande landskap.

Figur 1. Översiktskarta över inventeringsområdets läge och relation till kända naturvärden i omgivande landskap. Söder om inventeringsområdet ligger naturreservatet Abullahagen. På kartan är dess Natura 2000-område och reservatsfärger överlagrade av ängs- och betesmarksinventeringens yta. Kända artfynd redovisas ej i kartan. Bakgrundskartan är Lantmäteriets topografiska webbkarta respektive ortofoto.

Metod

Naturvärdesinventering

En naturvärdesinventering går ut på att kartlägga områden som är betydelsefulla för biologisk mångfald och värdera dem utifrån en standardiserad skala från 1 till 3 eller 4 (Figur 2).

Bedömningen utgår från områdets biologiska kvaliteter och vilka arter som utnyttjar det. Metoden sammanfattas i bilaga 2 och beskrivs i detalj i SIS rapport (SS 199000:2014).

Grundutförande

Tillägg

Figur 2. I en NVI enligt SIS värderas naturområdets betydelse för biologisk mångfald i en tre- eller fyrgradig skala där objekt med klass 1 har högsta naturvärde.

Avgränsningar

I en NVI enligt SIS-standard ingår endast kartläggning av områden med värde för biologisk mångfald. Kartläggning av andra ekosystemtjänster ingår inte. En enklare bedömning av landskapssamband (landskapsobjekt) genomförs, men inga avancerade spridningsanalyser. Bedömningen beskriver det aktuella naturvärdet. Historiskt eller potentiellt framtida naturvärde bedöms ej.

SIS naturvärdesinventering kan genomföras med olika nivåer, detaljeringsgrader och tillägg. Upplägget i detta uppdrag visas i Tabell 1.

Tabell 1. Ambitionsnivån för detta uppdrag.

Kategori	Ambitionsnivå
Nivå	Fält
Detaljeringsgrad	Medel - minsta karterbara enhet 0,1 hektar
Tillägg	Naturvärdesklass 4
	Generellt biotopskydd
	Värdeelement – Primärt skyddsvärda träd

Förarbete

Inför fältarbetet gjordes preliminära avgränsningar av objekt av betydelse för biologisk mångfald utifrån ortofoton. Befintlig information om naturvärden och arter eftersöktes inom det område som illustreras i översiktskartan (Figur 1) från år 1950. De källor som genomsöktes visas i Tabell 2. Data om naturvårdsarter har laddats ned från Svenska LifeWatch analysportal (2022) som samlar uppgifter från en lång rad art-databaser. I detta fall har Artportalen, Entomologiska samlingarna vid naturhistoriska riksmuseet, SLU:s observationsdatabas och Virtuella herbariet vid Umeå universitet använts.

Tabell 2. Genomsökta källor.

Data	Källa	Sökdatum
Häradsekonomska kartan (1910), Historiska ortofoton (1960- och 1970-tal)	Lantmäteriet 2022	2022-09-20
Naturvårdsarter	Artportalen 2022	2022-11-11
Naturvårdsarter	Svenska LifeWatch analysportal 2022	2022-11-11
Ängs- och betesmarksinventeringens objekt	Jordbruksverket 2022	2022-09-20
Naturreservat	Naturvårdsverket 2022	2022-09-20
Biotopskyddsområden	Naturvårdsverket 2022	2022-09-20
Natura 2000-områden (SPA, SCI)	Naturvårdsverket 2022	2022-09-20
Nyckelbiotoper	Naturvårdsverket 2022	2022-09-20
Berg- och jordarter	SGU 2022	2022-09-20

Fältinventering

Fältinventeringen utfördes av Emil Åsegård mellan den 22 september och 3 oktober 2022. Vid fältbesöket genomsöktes inventeringsområdet efter arter och biotopkvaliteter av betydelse för biologisk mångfald. Särskilt fokus lades på naturvårdsarter som är relevanta för de aktuella naturtyperna. Noteringar registrerades i en GIS-applikation på en pekplatta.

Osäkerhet i bedömningen

Fältinventeringen genomfördes under ett par veckor på hösten. Organismgrupper som kunnat inventeras under perioden är framför allt kärlväxter, mossor, lavar och svampar, medan fåglar, amfibier och insekter inte är möjliga att inventera under denna tid. Naturvärdesinventeringen

bedöms trots detta som säkra då biotopvärdena bedöms som säkra och då artsammansättningen hos vegetationen ger goda indikationer på förutsättningar för naturvårdsarter inom andra organismgrupper. Fynd från artportalen, däribland kommunens egna riktade inventeringar av pollinatörer och vedlevande insekter har i vissa fall bidragit med stöd i bedömningarna.

Resultat

Allmän beskrivning av området

Inventeringsområdet är ca 180 hektar stort och utgörs av östra Eslövs tätort. Marken domineras av bebyggd mark, gräsmattor (Figur 3), igenväxande äldre åkermark (Figur 4), åkermark och marginalmarker i form av ruderatmark, busksnår och trädriddåer. Marken är fläck med små höjdskillnader vid diken och upplagda matjordsvallar. Jordarten är främst lerig morän eller moränlera, med inslag av sandig morän i norr.

Alla naturmiljöer är mycket unga, sällan äldre än 40 år och ofta saknas vegetation äldre än 20 år. Hela området har också en historia som åker, som senare övergått i igenväxningsmark, naturlika planteringar osv. Åkermarkens övergång till bebyggelse kan följas från häradsekonomiska kartan från 1910 till lantmäteriets flygfoto från 1970-tal. Naturmiljöernas isolering i landskapet, men också korta historia på platsen begränsar möjligheterna för utvecklingen av natur med höga naturvärden.

Naturvårdsstatus och övriga utpekanden

Skydd enligt miljöbalken

Formella skydd saknas inom inventeringsområdet. Strax söder och väster om området ligger de små naturreservaten Abullahagen och Allmanningen (Figur 1).

Övriga naturvårdsutpekanden

Området saknar utpekade naturvårdsobjekt i andra sammanhang, såsom ängs- och hagmarker, nyckelbiotoper eller kommunala naturvårdsobjekt. Några skyddsvärda träd är registrerade från en kommunal inventering (Åsegård 2016).

Figur 3. Gräsmattor är vanliga i området. Ibland med unga lövträd.

Figur 4. Igenväxningsmark dominerar områdets naturytor.

Naturvärdesobjekt

Fyra objekt med påtagligt naturvärde och 29 objekt med visst naturvärde har urskilts. Objekt med högt eller högsta naturvärde finns inte i området. Objektens lokalisering visas i Figur 5. I objektskatalogen (bilaga 1) redovisas respektive objekts naturvärde i detalj och här finns också bilder från varje objekt. Nedan presenteras resultatet av naturvärdesinventeringen.

Figur 5. Inventeringsområdet utgörs till största delen av bebyggd mark. Hårdgjord mark och åker har ett lågt naturvärde. I princip all naturmark har åtminstone naturvärdesklass 4, visst naturvärde. Bakgrundskartan är Lantmäteriets ortofoto.

Naturvärdesobjekt har inget direkt lagligt skydd men i miljöbalkens inledande paragraf (1 kap. 1 §) anges att lagen ska tillämpas så att värdefulla naturmiljöer skyddas och vårdas samt att den biologiska mångfalden bevaras. Miljöbalkens hushållningsbestämmelser (3 kap. 3 §) anger dessutom att mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt skall så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Naturvärdesobjekt med naturvärdesklass 1 och 2 är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt (SIS 2014).

Påtagligt naturvärde – Naturvärdesklass 3

I denna klass behöver inte varje enskilt objekt vara av betydelse för biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå. Däremot bedöms objekten vara av särskild betydelse för att den totala arealen av sådana områden ska kunna bibehållas och deras ekologiska kvalitet upprätthållas eller förbättras (se SS 199000:2014). Ekologigruppen tolkar det som att objekt i denna värdeklass är av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på kommunal nivå och kan vara av betydelse för en sammanhängande grön infrastruktur.

I inventeringsområdet har fyra objekt med påtagligt naturvärde (klass 3) påträffats (Figur 5). Totalt täcker värdeklassen en yta av 1,7 hektar. Ett av objekten (Objekt 30) har preliminär klassning av naturvärdet då avgörande naturvårdsartsgrupper inte gått att inventera på grund av årstid. Objekt 3 är en ung lövdunge med relativt stora inslag av död ved (alm) och fynd av rödlistade vedlevande insekter (Figur 6). Objekten 20 och 30 utgörs av ruderat gräsmark i järnvägsmiljö (Figur 7), med artrik vegetation och några få inslag av naturvårdsarter. Det fjärde objektet (Objekt 1) är en sydvänd vägslänt med ett stort bestånd av en hotad kärlväxt. I samtliga fall handlar det om objekt med ett visst biotopvärde och ett visst eller påtagligt artvärde. Det betyder att det förekommer naturvårdsarter men att arter med högt indikatorvärde inte är vanligt förekommande eller att fynden är få eller tillfälliga. Biotopkvaliteter finns men de förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd så som kan förväntas i biotopen.

Visst naturvärde – Naturvärdesklass 4

Varje enskilt objekt i denna klass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå. Däremot bedöms objekten ha betydelse för att den totala arealen av sådana områden ska kunna bibehållas och deras ekologiska kvalitet upprätthållas eller förbättras (se SS 199000:2014). Ekologigruppen tolkar det som att objekt i denna värdeklass är av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på lokal nivå eller för att bibehålla en grön infrastruktur.

I inventeringsområdet har 29 objekt med visst naturvärde (klass 4) påträffats (Figur 5) fördelade på en yta av 23 hektar. I naturvärdesklassen ingår objekt med vardagsnatur inom vitt skilda naturtyper: igenväxande åkermark, blomrika vägkanter, långliggande vall, buskmark och unga lövdungar. Dessa objekt är av betydelse för att populationerna av vanliga arter ska fortsätta att vara vanliga.

Lågt naturvärde

Bebyggelsen domineras av hårdgjorda ytor med dåliga förutsättningar för biologisk mångfald. Villaträdgårdar har inte varit tillgängliga att inventera men antas ha lågt naturvärde. Likaså har gräsmattor och bostadsgårdar generellt lågt naturvärde, med dåliga förutsättningar för biologisk mångfald

Figur 6. Ung lövskogsdunge i 40-årsåldern med inslag av grov död ved av alm och en relativt stor trädslagsvariation.

Figur 7. Ruderatmark intill stationsområdet med örtrikt fältskikt och många viktiga värdväxter för olika insekter.

Landskapsobjekt

Landskapsobjekt avgränsas när flera värdeobjekt i en eller flera naturtyper tillsammans bildar ett sammanhängande landskap med större betydelse för biologisk mångfald än varje enskild del. Naturvärde är ytberoende, så större områden har per definition större naturvärde. Landskapsobjekt syftar därför mer specifikt till landskapsområden där värdet är beroende av de ingående objekts relation till varandra. I det inventerade området har ett landskapsobjekt avgränsats i norr av de ingående naturvärdesobjekten och en trädesåker (Figur 8).

Figur 8. Landskapsobjekt som avgränsats i inventeringsområdet. Bakgrundskartan är Lantmäteriets ortofoto.

Området i fråga bedöms utgöra ett landskapsobjekt genom den relativt höga täthet av relativt ostörd natur (i meningen lågt besöksstryck) som finns här i jämförelse med omgivande landskap. I princip hela området består av igenväxningsmarker med vanliga arter i fält- och trädskikt. Icke desto mindre kan man utgå från att detta område är ett kärnområde och ett refugium för många arter av fåglar, däggdjur och insekter. Man kan anta att området är avgörande för upprätthållandet av livskraftiga populationer av till exempel rådjur, räv, igelkottar, sork och möss och flera arter av trastar, finkar, mesar, hackspettar som alla utgör en möjlig föda för rovfåglar som vråkar, hökar och falkar. Det är alltså troligt att områdets bioproduktion påverkar överlevnaden och förekomsten av ovan nämnda arter även i andra delar av Eslövs tätorts närområde.

Naturvårdsarter

En naturvårdsart är en art med specifika krav på sin miljö. Genom sin förekomst signalerar arten att det finns naturvärden i ett område och att det kan finnas fler krävande och/eller rödlistade arter.

I området har 82 naturvårdsarter påträffats i samband med naturvärdesinventeringen eller är kända från databasen Artportalen mellan 2000-01-01 och 2022-11-23.

Förekomster av skyddade arter, rödlistade arter och arter med högt eller mycket högt indikatorvärde finns listade i Tabell 3. I tabellen har endast artfynd från Artportalen tagits med om de har en noggrannhet som gör det möjligt att säkerställa att fynden är gjorda i området. En fullständig förteckning av noterade naturvårdsarter finns i bilaga 3 och bifogas även i de kartfiler som ingår i rapporteringen.

Mer om naturvårdsarter

Naturvårdsarter är utpekade av myndigheter i olika inventeringar och sammanhang. De sammanfattas av Artdatabanken SLU i rapporten "Naturvårdsarter" (Hallingbäck 2013). Exempel på naturvårdsarter är *rödlistade arter*, *fridlysta arter*, Skogsstyrelsens signalarter, Jordbruksverkets *ängs- och betesmarksarter* och *Ekologigruppens egna naturvårdsarter*.

Naturvårdsarterna är olika bra på att indikera naturvärde. Ekologigruppen delar in dem i olika kategorier (indikatorvärde) med klasserna mycket högt, högt, visst och ringa, beroende på miljökrav och sällsynthet. Mycket högt indikatorvärde används exempelvis för ovanliga, rödlistade eller hotade arter, samt för arter med höga krav på miljön där de förekommer.

Tabell 3. Naturvårdsarter. Tabellen innefattar skyddade arter, rödlistade arter och övriga arter med "visst" till "mycket högt" indikatorvärde. Kolumnen RL/Skydd anger rödlistningskategori och vilka paragrafer i artskyddsförordningen (ASF) som skyddar arten. Rödlistningskategori enligt följande: NT – nära hotad, VU – sårbar, EN – starkt hotad, CR – akut hotad, DD – kunskapsbrist.

Organismgrupp	Svenskt namn	RL/Skydd	Indikatorvärde	Källa
Däggdjur	igelkott	NT	Ringa	Artportalen 2008
Fjärilar	sexfläckig bastardsvärmare	NT	Visst	Artportalen 2021
Fåglar	björktrast	NT/ASF §4	Ringa	Artportalen 2005
Fåglar	grönfink	EN/ASF §4	Ringa	Artportalen 2017
Fåglar	hornuggla	NT/ASF §4	Visst	Artportalen 2008
Fåglar	pilgrimsfalk	NT/ASF §4	Högt	Artportalen 2020
Fåglar	svart rødstjært	NT/ASF §4	Ringa	Artportalen 2017
Fåglar	ärtsångare	NT/ASF §4	Ringa	Artportalen 2018
Grod- och kräldjur	mindre vattensalamander	ASF §6	Visst	Artportalen 2022
Grod- och kräldjur	större vattensalamander	ASF §4a	Visst	Artportalen 2022
Grod- och kräldjur	vanlig padda	ASF §6	Ringa	Artportalen 2022
Kärlväxter	getvåppling		Visst	Artportalen 2022

Kärlväxter	gråfibbla		Visst	Artportalen 2022
Kärlväxter	gulmåra		Visst	Artportalen 2022
Kärlväxter	humlesuga	EN/ASF §8	Högt	Artportalen 2022
Kärlväxter	liten blåklocka		Visst	Artportalen 2022
Kärlväxter	prästrage		Visst	Artportalen 2022
Kärlväxter	smällglim		Visst	Artportalen 2022
Kärlväxter	svartklint		Visst	Artportalen 2022
Kärlväxter	sötvedel		Högt	Artportalen 2017
Kärlväxter	vittåtel	NT	Högt	Artportalen 2022
Kärlväxter	vårtåtel		Visst	Artportalen 2022
Kärlväxter	ängsfibbla		Visst	Virtuella Herbariet 2005
Lavar	silverlav		Visst	Artportalen 2022
Skalbaggar	<i>Cryptarcha undata</i>		Visst	Artportalen 2018
Skalbaggar	ekgrenbrunbagge		Visst	Artportalen 2018
Skalbaggar	<i>Glischrochilus quadriguttatus</i>		Visst	Artportalen 2018
Skalbaggar	gråbandad trägnagare	NT	Högt	Artportalen 2018
Skalbaggar	<i>Haploglossa gentilis</i>		Visst	Artportalen 2018
Skalbaggar	<i>Hylis foveicollis</i>		Visst	Artportalen 2018
Skalbaggar	<i>Hylis olexai</i>		Visst	Artportalen 2018
Steklar	mursmalbi		Visst	Artportalen 2022
Steklar	<i>Psenulus pallipes</i>		Visst	Artportalen 2018
Steklar	resedabi	NT	Högt	Artportalen 2022
Steklar	rosentapetserarbi		Visst	Artportalen 2022
Steklar	sälg sandbi		Visst	Artportalen 2018
Steklar	vallhumla		Visst	Artportalen 2022
Steklar	åkersnylthumla		Visst	Artportalen 2018
Tvåvingar	ekguldblomflug		Visst	Artportalen 2018
Tvåvingar	liten lundpuckeldansflug		Visst	Artportalen 2018
Tvåvingar	långhornad lundpuckeldansflug		Visst	Artportalen 2018
Tvåvingar	långryggad barkvapenflug	NT	Högt	Artportalen 2018
Tvåvingar	<i>Systemus tener</i>	EN	Högt	Artportalen 2018

Skyddade arter

I området förekommer tio arter som är skyddade enligt svensk lag (SFS 2007:845, se faktaruta). Förekomsterna av arterna redovisas nedan.

Paragraf 4 i artskyddsförordningen behandlar fridlysningen av fåglar. Lagen ändrades 2022-10-01. Enligt den nya lagen är det förbjudet att fånga eller döda vilda fåglar, och även förbjudet att störa vilda fåglars häckning eller förstöra en boplats om det påverkar möjligheten att bibehålla populationen på en ”tillfredställande nivå”. Sannolikt innebär denna nya lag att häckande rödlistade och sällsynta fågelarter fortfarande har ett relativt starkt skydd. Fridlysningen saknar däremot antagligen betydelse för vanliga arter vid exempelvis exploatering av en boplats. Lagens tillämpning har dock ännu inte prövats i domstol. Av det skälet är endast de sex arter som är både rödlistade och skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen och med säkerhet noterade inom inventeringsområdet medtagna här (Tabell 3). Det rör sig om fåglarna björktrast, grönfink, hornuggla, pilgrimsfalk, svart röstjärt och ärtsångare, som också beskrivs kort nedan med

uppgifter från Artdatabankens hemsida Artfakta (2022). Sannolikt kan ytterligare ett fåtal arter häcka inom området. Dessutom är större vattensalamander funnen i området. Den är skyddad enligt ASF §4a, där ett relativt strikt skydd råder även för artens livsmiljö.

Björktrast (*Turdus pilaris*) (NT) Arten blev rödlistad 2020 då en minskning av populationen pågår eller förväntas ske. Björktrast förekommer över hela landet och häckar i skogar, ofta i anslutning till odlad mark, i parker och trädgårdar.

Hornuggla (*Asio otus*) (NT) Arten blev rödlistad 2020 då den minskat i antal med omkring 25% på 18 år. Arten har en global utbredning och är relativt vanlig i södra Sverige. Den undviker starkt ljus och tillbringar ofta dagen sovande i träd. I skymningen flyger den ut för att söka efter föda, som framför allt består av mindre däggdjur som sork men även insekter. Häckningssäsongen infaller mellan februari och juli och den placerar sitt rede i övergivna bon efter andra fåglar, exempelvis av kråkfåglar eller hökar och allra oftast i barrträd. I norra delen av inventeringsområdet har en häckning observerats.

Pilgrimsfalk (*Falco peregrinus*) Pilgrimsfalken häckar i Sverige främst i branta klippväggar, där äggen läggs på en ofta svåråtkomlig klipphylla. Under 2000-talet har en del falkpar etablerat sig i städer. Häckande par är mycket traditionsbundna och återvänder år efter år till samma häckplats. Pilgrimsfalken är huvudsakligen en flyttfågel och lämnar häckningsplatserna under augusti-september. Vissa par och ensamma falkar övervintrar regelbundet i södra Sverige, ofta i hamnområden i städerna där de finner en lättexploaterad födokälla i form av duvor, kajor, måsar m.m. Födan utgörs nästan enbart av fåglar. Pilgrimsfalk var länge akut hotad i Sverige och häckplatser är alltjämt skyddade och sekretessbelagda. Pilgrimsfalk är noterad i inventeringsområdet de senaste åren.

Grönfink (*Chloris Chloris*) (EN) Grönfinken är en ganska kompakt fågel med kraftig finknäbb. Den är vanlig i Sverige och hela Europa. Den är rödlistad sedan 2020 på grund av en kraftig nationell minskning på grund av den dödliga sjukdomen gulknopp, som muterat till att infektera grönfink från att tidigare mest gå på duvor. Grönfinkens ekologi gör den till en svag indikator för naturvärden. Den är en utpräglad generalist och äter både frön och insekter, och trivs bra i ungskog av gran eller löv, såväl som urbana miljöer.

Svart rödstjärt (*Phoenicurus ochruros*) (NT) häckar i Sverige företrädesvis i urbana industri- och ruderatmiljöer. Den har anpassat sig till de varma miljöerna och är relativt nyinflyttad art i Sverige. Beståndet är litet men ökande i Sverige.

Ärtsångare (*Curruca curruca*) (NT) häckar i buskmark och bryn, även i större trädgårdar. Den är vanlig och har relativt låga krav på sin miljö, så länge där finns större buskar. Den rödlistades 2020 som nära hotad på grund av en minskningstakt på ca 20% i Sverige de senaste 10 åren.

Större vattensalamander (*Triturus cristatus*) lever i lövskog och snår i södra Sverige. Den är lokalt vanlig, men kunskapen om dess utbredning och spridningsförmåga är ännu lite osäker. Den kan uppenbart migrera någon-några kilometer, men lever under större delen av säsongen nära sitt lekvattnen, som normalt utgörs av småvatten

Artskyddsförordningen

Artskyddsförordningen är en svensk lagstiftning som bland annat innebär fridlysning av arter, däribland alla vilda fågelarter, alla grod- och kräldjursarter, alla fladdermöss och ett antal andra djur och växter. Olika arter har olika skydd beroende på vilken paragraf i artskyddsförordningen som reglerar dem.

Till förordningen hör två artlistor, bilaga 1 och 2. Förenklat kan man säga att alla de listade arterna är fridlysta, det vill säga att det inte är tillåtet att samla in, skada eller döda de listade arterna. För fåglar och andra arter listade i bilaga 1 är dessutom deras livsmiljöer skyddade och får inte förstöras.

Dispens från förbuden som gäller djur och växter uppräknade i bilaga 1 kan endast erhållas om projektet eller planen är av allt överskuggande allmänintresse. Därför är det i de flesta fall alltid nödvändigt att genomföra skyddsåtgärder för att undvika dispensprövning. Dispenskraven för arter listade i bilaga 2 är inte lika stränga.

Skyddade arter enligt 6, 8 och 9 §§ i artskyddsförordningen

I artskyddsförordningens bilaga 2 listas fridlysta arter som är skyddade enligt 6, 8, och 9 §§. Arterna skyddas på olika sätt från att dödas, skadas eller störas. Skyddet rör endast arterna och i mindre utsträckning deras livsmiljö.

I inventeringsområdet är tre fyra arter kända: vanlig padda, mindre vattensalamander och växten humlesuga. Humlesuga beskrivs närmare under stycket Rödlistade arter.

Rödlistade arter

73 observationer av 25 rödlistade arter är kända från området, antingen från Artportalen eller fältinventeringen (bilaga 3). Elva av dessa arter bedöms inte vara associerade till naturvärden i området och har inte använts i naturvärdesbedömningen. Dessa arter listas i Tabell 4. Det är arter som varit tillfälliga besökare i området vid enstaka tillfällen, såsom tofslärka, arter som är rödlistade på grund av försämrade livsmiljöer i sitt primära habitat vid havskust och sjöar, som gråtrut, havstrut, strandskata, skrattmå, vit stork och fiskmå, eller arter med låg noggrannhet och generalistiska, okrävande födohabitats, som kråka, tornseglare och stare.

Rödlistan - rödlistkategorier

Den svenska rödlistan utarbetas av Artdatabanken. Rödlistan uppdateras vart femte år och den senaste rödlistan gavs ut 2020. Rödlistan i sig innebär inget skydd utan anger olika arters risk att dö ut från Sverige. Arterna listas i olika rödlistkategorier beroende på artens status. Det finns sex rödlistningskategorier:

(RE) nationellt utdöd, (CR) akut hotad, (EN) starkt hotad, (VU) sårbar, (NT) nära hotad, (DD) kunskapsbrist.

Arter utan känd minskning eller negativ påverkan och med tillräckligt stor population klassas som livskraftiga (LC).

Återstående fjorton rödlistade arter återfinns alltså i Tabell 3 och företräder flera olika organismgrupper. Arterna kan delas in i en grupp som är tydligt kulturpräglad och en grupp knuten till död ved.

De kulturpräglade arterna är vittätel^{NT}, humlesuga^{EN}, igelkott^{NT}, resedabi^{NT} och i någon mån sexfläckig bastardsvärmare^{NT}. De vedlevande arterna är gråbandad trägnagare^{NT}, långgryggad barkvapenflugan^{NT} och styltflugan *Systemus tener*^{EN}. Nedan redovisas ett urval av kända rödlistade arter från området.

Tabell 4. Rödlistade arter som är kända från området under 2000-talet men inte har påverkat naturvärdesbedömningen.

Organismgrupp	Svenskt namn	RL	Källa
Fåglar	gråtrut	VU	Artportalen 2022
Fåglar	havstrut	VU	Artportalen 2019
Fåglar	hussvala	VU	Artportalen 2006
Fåglar	stare	VU	Artportalen 2020
Fåglar	tofslärka	RE	Artportalen 2002
Fåglar	strandskata	NT	Artportalen 2008
Fåglar	skrattmå	NT	Artportalen 2020
Fåglar	fiskmå	NT	Artportalen 2020
Fåglar	kråka	NT	Artportalen 2006
Fåglar	Tornseglare	EN	Artportalen 2007
Fåglar	Vit stork	EN	Artportalen 2019

En styltfluga (*Systemus tener*) (EN) är påträffad i fönsterfälla i Objekt 3 i samband med en kommunal insektsinventering. Arten är dåligt känd och endast funnen vid en handfull tillfällen i Sverige. Den antas leva som rovdjur i fuktig lövved under nedbrytning, kanske främst i hålträd. Fyndet i området tyder på att arten antingen är dåligt eftersökt eller har en god spridningsförmåga, eftersom lämpliga substrat i området är få och relativt nyskapade.

Långryggad barkvapenfluga (*Eupachygaster tarsalis*) (NT) är påträffad i Objekt 9. Arten är sannolikt nedbrytare av död ved, främst mulm, men kan också leva bakom grov bark. Den är känd från ett fåtal platser i landet men kan vara förbisedd av samma skäl som ovan (biotopen den är funnen i är relativt vanlig, ung och isolerad).

Resedabi (*Hylaenus signatus*) (NT) är ett solitärbi som nästan enbart söker nektar hos resedaväxter. Den är känd från bangårdsmiljön i Objekt 30, där även dess värdväxt återfinns. Resedabi är starkt kulturbunden eftersom dess värdväxter är inkomna i sen tid som åkergräs och ruderväxter. Arten är främst känd från urbana miljöer och med särskild förkärlek till bangårdar. Dess boval verkar primärt vara hål i trä, växtstjälkar och stenvägg, men eventuellt även i marken.

Gråbandad trägnagare (*Hemicoelus costatus*) (NT) är en vedlevande skalbagge vars larv utvecklas i hård död lövved av bok, hassel och eventuellt några ytterligare trädslag. Den anses ha en förkärlek för grenar före stammar. Den är nästan enbart funnen i Skåne och Blekinge, vilket kan kopplas till tillgången på bok, avenbok, ek och hassel, men också möjligtvis klimatet.

Humlesuga (*Stachys officinalis*) (EN) är en mycket sällsynt växt som har sina enda naturliga växtplatser i Lunds och Eslövs kommuner. Beståndet i Objekt 1 består av ett hundratal plantor i en relativt nyskapad vägslynt och är knappast spontan, utan med säkerhet insådd (okänt av vem). Det är troligt men inte helt säkerställt att plantorna kommer från någon av de ursprungliga lokalerna vid Stehag eller Kastberga, vilket i sådana fall gör beståndet till den största delpopulationen i kommunen och en viktig bärare av artens genetiska mångfald. Arten växer normalt i kalkrik, ofta mullrik gräsmark såsom övergivna ängar i tidig igenväxning, betade bryn och slåtterängar.

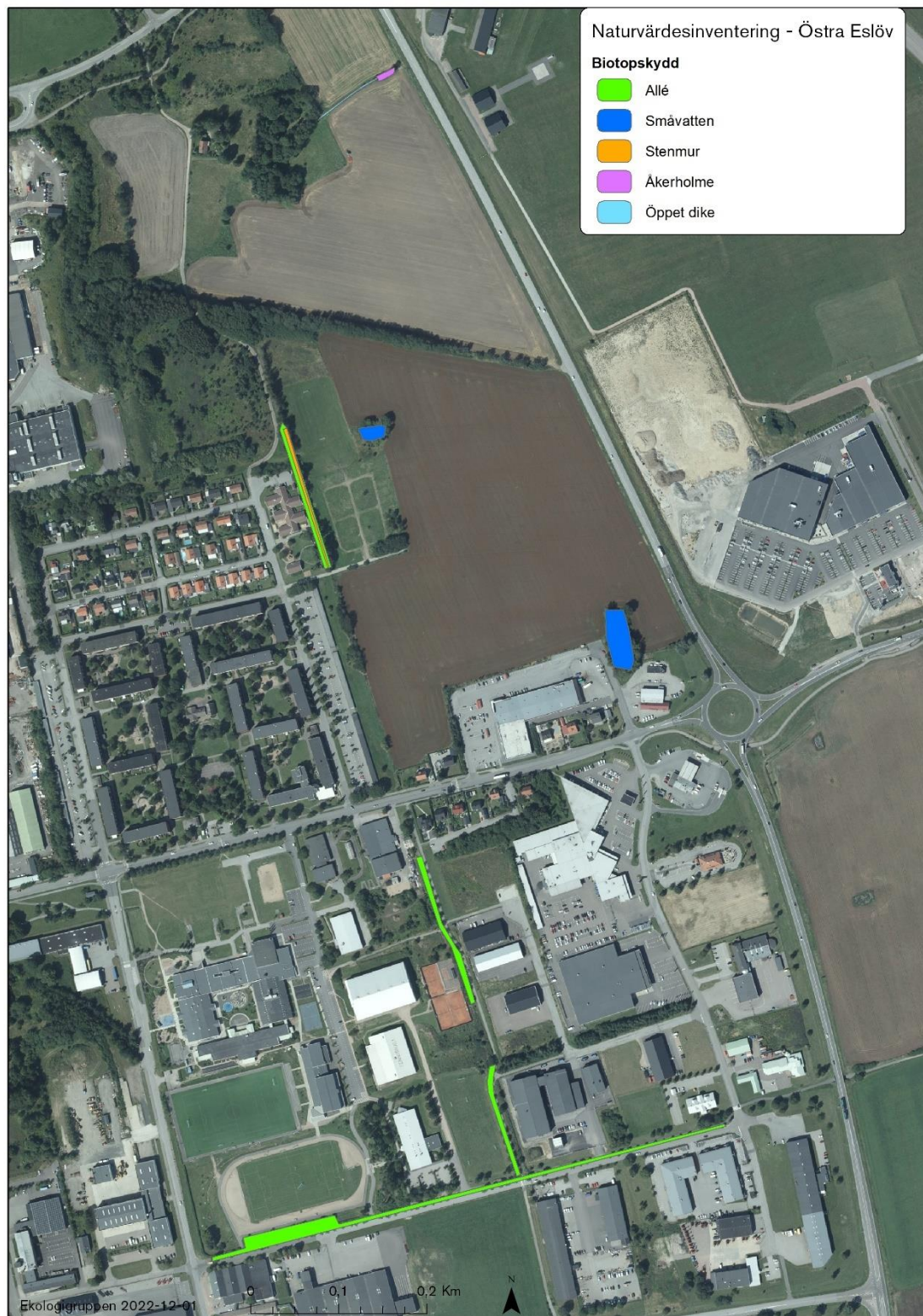
Övriga intressanta naturvårdsarter

Förutom rödlistade och skyddade arter är ett antal naturvårdsarter funna som bidragit som stöd i bedömningen av naturvärdena. Ett flertal vedlevande insekter som tidigare varit rödlistade är medtagna. De är alla kända från den vedinsektsinventering som företagits i kommunens regi. Ekguldblomfluga liten- samt långhornad lundpuckeldansfluga, ekgrenbrunbagge är några exempel, vilka visat sig vara för vanliga för att rödlistas, men vilka ändå har vissa krav på mindre vanliga substrat som död ved. Kärlväxter och bin är främst kända från olika gräsmarksobjekt, primärt Objekt 20 och 30. Många av dessa ”signalarter” är svaga tecken för naturvärden var för sig, men ger starkare signal ju fler som förekommer tillsammans.

Objekt med generellt biotopskydd

Nio objekt som är skyddade som generella biotopskydd identifierades inom området (Figur 9). Objektet utgörs av alléer, småvatten, en åkerholme, ett dike och en stenmur. Flera av alléerna är svårtolkade gränsfall för biotopskydd. Det kan röra sig om trädrader med träd som är för klenta och för unga för att räknas som allé enligt Naturvårdsverkets definition, men som kan anses vara del av en äldre allé med uppfyllda kriterier. Enligt Naturvårdsverket räknas unga träd som ersätter tidigare avverade träd i en allé in i biotopskyddet, men det råder oklarhet vad gäller skyddet hos förlängning/utvidgning av befintlig allé.

Figur 9. Biotopskyddsobjekt inom inventeringsområdet.

Värdeelement

Värdeelement är sådana strukturer som kan utgöra särskilt viktiga småmiljöer för biologisk mångfald, och i sig själva är därför är särskilt värdefulla. I den här inventeringen har endast grova döda träd och skyddsvärda levande träd kartlagts. Notera att ”skyddsvärda träd” är ett vidare begrepp än Naturvårdsverkets ”särskilt skyddsvärda träd”. De senare har en snäv definition (Naturvårdsverket 2012) och bedöms utgöra föremål för samråd enligt miljöbalken §12.6, medan ”skyddsvärda träd” i vidare bemärkelse är individ som faller just utanför Naturvårdsverkets kriterier. I Figur 10 visas förekomsten av värdeelement i området. Två träd bedöms vara särskilt skyddsvärda.

Förslag till generella anpassningar och åtgärder

När obebyggd mark tas i anspråk finns risk att värdefulla naturområden och biotoper för olika arter försvinner, vilket innebär en förlust av biologisk mångfald. Därför är det nödvändigt att redan i ett tidigt skede i en exploateringsprocess ta hänsyn till naturvärden och biologisk mångfald. Bebyggelse av områden med skyddsvärda arter regleras av artskyddsförordningen.

Nedan ges förslag till generella och specifika åtgärder för att minimera planens påverkan på den biologiska mångfalden.

Ta hänsyn till områden med påtagligt naturvärde, klass 3 i planeringen. Dessa naturvärdesobjekt bör sparas i så stor utsträckning som möjligt för att minimera förlusten av biologisk mångfald. Eventuell exploatering inom dessa områden bör göras med försiktighet och kompensationsåtgärder bör företas. Dessa livsmiljöer är inte så gamla. Det betyder att det är relativt lätt att återskapa miljöer med liknande kvalitet utan att det blir ett långt glapp mellan förstörelse av befintliga livsmiljöer. Särskilt arter som lever av död ved kan enkelt gynnas genom att flytta stammar och skapa nya depåer med död ved.

Klass 4-områden är lätta att ersätta på ny plats, och detta bör också göras för att trygga fortlevnad av lokal biologisk mångfald, som i fallet Eslövs tätort och närområde är mycket ansträngt. Igenväxningsmark ersätts med annan mark som tillåts växa igen och bilda natur, lämpligtvis sådan som tidigare varit hårdgjord, gräsklippt eller intensivt brukad (åker). Kompensation kan också vara att permanent skydda ny naturmark i detaljplaner, översiktsplaner eller genom reservatsbildning. Lomma kommun har extremt lite natur kvar. Deras arbete med att kompensera och skydda naturfragment kan vara en inspiration för Eslövs kommun.

Bevara och skydda askar och oxel i objekt 11. Dessa är några av de äldsta träden i inventeringsområdet, uppemot 100 år. Det är ingen hög ålder för ett träd, men det är dessa som har kortast tid innan de blir gamla. Träden bedöms inte utgöra en allé. I planering för att bevara träden behöver man ta skyddsavstånd till bebyggelse och såväl ovanjordisk som underjordisk infrastruktur så att trädens kronor och rotsystem inte skadas och inte bedöms utgöra riskträd i framtida bebyggelse.

Använd befintliga ungräd i framtida grönområden. Träd av trädslagen ask och alm bör särskilt sparas och vårdas inom det nya området. Likaså har man unika möjligheter att utnyttja de redan självsådda unga vidkroniga ekarna i stora delar av objekt 2, 9 och 24. Här finns miljoner och decennier att spara i form av parketablering.

Hävda kvarvarande rester av naturliga gräsmarker. Förlusten av bioproduktion vid exploatering lindras genom att öppna gräsytor i så stor mån som möjligt planeras som äng, där växter tillåts blomma och insekter får fullborda sina larvcykler.

Figur 10. Värdeelement i inventeringsområdet. Samtliga funna värdeelement är koncentrerade till den norra delen, i anslutning till igenvuxna äldre gårdsmiljöer.

Förslag till generella anpassningar och åtgärder

När obebyggd mark tas i anspråk finns risk att värdefulla naturområden och biotoper för olika arter försvinner, vilket innebär en förlust av biologisk mångfald. Därför är det nödvändigt att redan i ett tidigt skede i en exploateringsprocess ta hänsyn till naturvärden och biologisk mångfald. Bebyggelse av områden med skyddsvärda arter regleras av artskyddsförordningen.

Nedan ges förslag till generella och specifika åtgärder för att minimera planens påverkan på den biologiska mångfalden.

Ta hänsyn till områden med påtagligt naturvärde (klass 3) i planeringen. Dessa naturvärdesobjekt bör sparas i så stor utsträckning som möjligt för att minimera förlusten av biologisk mångfald. Eventuell exploatering inom dessa områden bör göras med försiktighet och kompensationsåtgärder bör företas. Dessa livsmiljöer är inte så gamla. Det betyder att det är relativt lätt att återskapa miljöer med liknande kvalitet utan att det blir ett långt glapp mellan förstörelse av befintliga livsmiljöer. Särskilt arter som lever av död ved kan enkelt gynnas genom att flytta stammar och skapa nya depåer med död ved.

Klass 4-områden är lätta att ersätta på ny plats, och detta bör också göras för att trygga fortlevnad av lokal biologisk mångfald, som i fallet Eslövs tätort och närområde är mycket ansträngt. Igenväxningsmark ersätts med annan mark som tillåts växa igen och bilda natur, lämpligtvis sådan som tidigare varit hårdgjord, gräsklippt eller intensivt brukad (åker). Kompensation kan också vara att permanent skydda ny naturmark i detaljplaner, översiktsplaner eller genom reservatsbildning. Ett exempel på kommuner som jobbar med detta är Lomma kommun, som har extremt lite natur kvar. Deras arbete med att kompensera och skydda naturfragment kan vara en inspiration för Eslövs kommun.

Bevara och skydda askar och oxel i Objekt 11. Dessa är några av de äldsta träden i inventeringsområdet, uppemot 100 år. Det är ingen hög ålder för ett träd, men det är dessa som har kortast tid innan de blir gamla. Träden bedöms inte utgöra en allé. I planering för att bevara träden behöver man ta skyddsavstånd till bebyggelse och såväl ovanjordisk som underjordisk infrastruktur så att trädens kronor och rotsystem inte skadas och inte bedöms utgöra riskträd i framtida bebyggelse.

Använd befintliga ungräd i framtida grönområden. Träd av de rödlistade trädslagen ask och alm bör särskilt sparas och vårdas inom det nya området. Likaså har man unika möjligheter att utnyttja de redan självsådda unga vidkroniga ekarna i stora delar av Objekt 2, 9 och 24. Här finns miljoner och decennier att spara i form av parketablering.

Hävda kvarvarande rester av naturliga gräsmarker. Förlusten av bioproduktion vid exploatering lindras genom att öppna gräsytor i så stor mån som möjligt planeras som äng, där växter tillåts blomma och insekter får fullborda sina larvcykler.

Nedtagna större trädstammar bör företrädesvis sparas i området. Stammarna placeras ut på plats eller i närområdet, i form av biodepåer. Träden bör läggas ut i så stora stycken som möjligt för att efterlikna naturligt fallna träd. Död ved är en värdefull resurs som gynnar många arter i olika organismgrupper.

Beakta ekosystemtjänster i planering och gestaltning. För att minska påverkan på den biologiska mångfalden bör åtgärder för bevarande av och tillhandahållande av nya ekosystemtjänster i området genomföras. Detta kan till exempel ske genom utformning av gårdar med biotopträdgårdar, värdeskapande växtlighet samt småmiljöer för insekter och andra landskapselement.

Lämna åkermark i tillfällig träda. Det är viktigt att förstå att åkermark som ligger i träda eller tillåts växa igen skapar en viktig livsmiljö för biologisk mångfald i slättbygden. Sådan mark blir inte omöjlig att odla i framtiden. Tvärtom förbättras jordstruktur, mullhalt och mikroliv av träda, och marken kan vid behov odlas upp igen den dag då råvaruproduktion bedöms vara viktigare än

pågående kollaps av ekosystem. I arbetet med återbeskogning och trädor kan man låta sig inspireras av Helsingborgs kommuns arbete med detta i norra delen av Helsingborgs stad.

Förslag till ytterligare utredningar

Det är viktigt att förstå att en naturvärdesinventering inte täcker alla värden som finns på en plats. Förutom rekreationsvärden och olika ekosystemtjänster så fångar inte naturvärdesinventeringar heller upp betydelsen av naturmark i ett landskapsperspektiv, vilket antagligen är relevant i det här sammanhanget. Situationen speglas lätt av de elva rödlistade fågelarter som inte kan knytas till något specifikt naturvärdesobjekt, men som utnyttjar miljöer i området sporadiskt. Några av dessa arter är tecken på en landskapsorienterad kollaps i ekosystemen i slättbygd, vetenskapligt belagda i flera andra slättbygdslandskap i låglandseuropa. Kollapsens orsaker tros bero på ökad effektivitet i jordbruket och ökad urbanisering med ljusföroreningar, barriärer och störningar som leder till minskad produktion av växter, insekter och i slutändan ryggradsdjur som de ovan nämnda fågelarterna och många fler. Det är mycket möjligt att den hastiga minskningen av ännu vanliga generalister som kråka, skrattnås, hussvala och tornseglare är symptom på de små stegens tyranni, där varje enskilt minskat livsutrymme är hanterbart, men det globala mönstret resulterar i den pågående ekologiska katastrofen.

Framledes rekommenderas i enlighet med ovan **ytterligare utredning av andra ekosystemtjänster i området och hur de påverkas av exploatering**. Det är vidare viktigt att i sådana utredningar skilja på de faktiska tjänsterna och i vilken mån de nyttjas. Rekreationsvärden levereras till exempel i natur som är välgörande att vistas i, men de kapitaliseras främst i tätortsnära lägen där nyttjandegraden är hög och anläggningar ökar tillgängligheten, vilket förstås inte har med ekosystemens tjänster att göra. Detta missuppfattas regelmässigt i ekosystemtjänstutredningar.

När man bestämt sig för vilken mark som ska exploateras så bör också kompensationsåtgärder utredas.

Referenser

Tryckta källor:

- Dahlberg, A., Stokland, J.N., 2004. Vedlevande arters krav på substrat - sammanställning och analys av 3 600 arter (No. 7). Skogsstyrelsen, Jönköping.
- Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken SLU. Uppsala.
- Hallmann, C.A., Sorg, M., Jongejans, E., Siepel, H., Hofland, N., Schwan, H., Stenmans, W., Müller, A., Sumser, H., Hören, T., Goulson, D., Kroon, H. de, 2017. More than 75 percent decline over 27 years in total flying insect biomass in protected areas. PLOS ONE 12, e0185809.
- Naturvårdsverket 2009. *Handbok 2009:2. Handbok för artskyddsförordningen. Del 1 – fridlysning och dispenser*. Stockholm: Naturvårdsverket.
- Naturvårdsverket, 2012. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd - mål och åtgärder 2012–2016. Rapport 6496, Naturvårdsverket, Stockholm.
- SFS 2007:845. Artskyddsförordning
- SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SS 199000:2014. Svenska Institutet för Standarder.
- SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000:2014. SIS-TR 199001:2014. Svenska Institutet för Standarder.
- SLU Artdatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala
- Sundberg, S., Carlberg, T., Sandström, J. & Thor, G. (red.) 2019. Värdiväxters betydelse för andra organismer – med fokus på vedartade värdväxter. ArtDatabanken Rapporterar 22. ArtDatabanken SLU, Uppsala
- Sörensson, M. 2008. AHA – en enkel metod för prioritering av vedentomologiska naturvärden hos träd i sydsvenska park- och kulturmiljöer. Entomologisk Tidskrift 129, 89–90.
- Åsegård, E., 2016. Skyddsvärda träd i Eslövs kommun. Eslövs kommun

Digitala källor:

- Artdatabanken 2022. Artfakta. Webverktyg för sökning om fakta om arter. <https://artfakta.se/artbestamning/> (Hämtad: 2022-11-24)
- Analysportalen 2022. Svenska Life-Watch analysportal <https://www.analysisportal.se/> (Hämtad: 2022-11-24)
- Artportalen 2022. Artportalen, rapportssystem för arter. <http://www.artportalen.se> (Hämtad: 2022-11-21)
- Lantmäteriet 2022. Historiska kartor, digitalt kartarkiv. <https://www.lantmateriet.se/sv/Kartor-och-geografisk-information/Historiska-kartor/>(Hämtad: 2022-11-01)
- Naturvårdsverket 2022. Skyddad natur, databas över skyddade områden. <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> (Hämtad: 2022-09-01)
- SGU 2022. Sveriges Geologiska Undersökning, kartvisaren. <https://apps.sgu.se/kartvisare> (Hämtad:2022-09-01)